

LBRIS

We know
books

VERIȘOARA MEA RACHEL

DAPHNE DU MAURIER

Traducere din limba engleză și note
PAUL B. MARIAN

LITERA
București

My Cousin Rachel
Daphne du Maurier
Copyright © 1951 Daphne du Maurier Browning
Toate drepturile rezervate

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Verișoara mea Rachel
Daphne du Maurier

Copyright © 2025 Grup Media Litera
pentru ediția în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Corector: Dorina Lipan
Copertă: Bell Studio
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DU MAURIER, DAPHNE
Verișoara mea Rachel / Daphne du Maurier;
trad. din lb. engleză și note: Paul B. Marian. –
București: Litera, 2025
ISBN 978-630-342-684-6
I. Marian, Paul B. (trad.; note)
821.111

I

Pe vremuri, se obișnuia ca oamenii să fie spânzurați la răspântia celor Patru Drumuri. Astăzi însă nu se mai întâmplă așa ceva. Acum, când un ucigaș își plătește datoria față de societate, asta se întâmplă la Bodmin, după o judecată potrivit legii Curții cu Juri. Vorbesc despre cazurile în care legea îl condamnă înainte ca propria conștiință să-l fi răpus. E mai bine așa. Treaba seamănă cu o operație chirurgicală, iar cadavrul este îngropat într-un mormânt decent, cu toate că mormântul rămâne anonim. În copilăria mea, altfel se petreceau lucrurile. Îmi amintesc, copil fiind, că am văzut un bărbat legat în lanțuri și spânzurat la răspântia unde se încrucișează cele Patru Drumuri. Fața și corpul lui erau unse cu gudron ca să întârzie descompunerea. A rămas spânzurat acolo cinci săptămâni, înainte de a fi dat jos, și eu l-am văzut în săptămâna a patra.

Se bălăbănea în spânzurătoare, între cer și pământ sau, cum îmi spusese vărul meu Ambrose, între rai și iad. Nu va ajunge niciodată în rai, iar iadul pe care îl cunoscuse era pierdut pentru el. Ambrose atinse cadavrul cu vârful bastonului. Îl mai văd încă, clătinându-se în bătaia vântului, ca o giruetă pe un pivot ruginit, biată sperietoare, care fusese cândva un om. Pantalonii, din cauza ploii, putreziseră, dacă nu și trupul său, și bucăți de doc se desprindeau ca niște fâșii de hârtie de pe membrele umflate.

Era iarnă și un trecător poznaș înfipse, cu ocazia sărbătorilor, o ramură de ilice în haina ruptă. Nu știu de ce, această glumă apărui, în ochii mei de copil de șapte ani, ca o supremă insultă, dar n-am spus nimic. Ambrose trebuie să mă fi dus acolo într-un scop precis, pentru a-mi pune la încercare nervii, ca să vadă dacă voi fugi, voi râde sau voi striga. Fiind pentru mine un tutore, un tată, un frate și un sfătuitor în același timp, în realitate tot universul meu, mă pune la încercare. Îmi amintesc că am făcut înconjurul spânzurătorii, Ambrose lovindu-l și împingându-l pe spânzurat cu bastonul, după care se opri, își aprinse pipa și puse mâna pe umărul meu.

– Vezi, Philip, zise el. Până la urmă, toți ajungem aici. Unii pe un câmp de luptă, alții în patul lor, alții după cum le-a fost soarta. Nimeni nu scapă de asta. Nu-i niciodată prea devreme pentru a învăța această lecție. Dar iată cum sfârșește un criminal. Să fie pentru amândoi un avertisment că trebuie să ducem o viață cumpătată.

În picioare, unul lângă altul, priveam cadavrul legănându-se, așa cum am fi privit la bălciul din Bodmin vechea marionetă în care aruncau cu mingi ca să desprinzi nucile de cocos agățate de ea.

– Uite ce poate face o clipă de nebunie dintr-un om, spuse Ambrose. Iată-l aici pe Tom Jenkyn, om de treabă și ursuz, în afară de cazul când trăgea prea mult la măsea. Nu mai încapă îndoială că soția lui îl certa mereu, dar asta nu era un motiv ca

s-o omoare. Dacă ai ucide femeile din pricina limbii lor ascuțite, toți bărbații ar deveni ucigași.

Aș fi preferat să nu-mi fi spus numele lui. Până în clipa aceea, spânzuratul era un obiect fără viață și fără identitate. Mi-ar fi apărut în visele mele, neînsuflețit și groaznic. Știam asta foarte bine din prima clipă când îmi opisem privirea asupra spânzurătorii. Acum, el se lega de realitate, de omul cu ochii spălăciți, care vindea languste pe cheiul orașului. Îl vedeai lângă trepte, în timpul lunilor de vară, având coșulețul alături, și ca să distreze copiii dădea drumul langustelor să se târască în mod caraghios pe caldarâm. Nu trecuse prea multă vreme de când îl văzusem.

– Ei bine, zise Ambrose privind-mă, ce părere ai?

Am ridicat din umeri și am dat o lovitură cu piciorul în platforma spânzurătorii. Nu trebuia ca Ambrose să-mi vadă tulburarea, să știe că eram bolnav de groază. M-ar fi disprețuit. Ambrose era, la douăzeci și șapte de ani, zeul creațiunii, în orice caz zeul lumii mele limitate, și singurul scop al existenței mele era să-i semăn.

– Tom arăta mai bine ultima oară când l-am văzut, am răspuns eu. Acum nu-i nici măcar așa de proaspăt ca să servească de momeală pentru langustele lui.

Ambrose râse și mă trase de urechi.

– Bravo, băiete! spuse el. Iată ce înseamnă să vorbești ca un adevărat filosof. Apoi adăugă într-o sclipire de intuiție: Dacă ți-e rău, du-te și te ușurează după gard și amintește-ți că n-am văzut nimic.

Întorcând spatele spânzurătorii de la Patru Drumuri, el o porni pe noua alee pe care o planta în acea epocă și care, străbătând pădurea, trebuia să servească de drum în toată regula și care avea să ducă spre casă. Am fost mulțumit să-l văd depărtându-se, căci n-am ajuns la timp la gard. M-am simțit mai bine după aceea, dar îmi clănțăneau dinții și-mi era tare frig.

Tom Jenkyn își pierdu din nou identitatea și redeveni un lucru neînsuflețit, un fel de sac vechi. Am îndrăznit chiar să-i

arunc o piatră pândind un gest al cadavrului, dar nu se întâmplă nimic. Piatra lovi hainele ude cu un zgomot înfundat, apoi căzu. Rușinat de gestul meu, m-am repezit pe noua alee ca să-l ajung din urmă pe Ambrose.

Au trecut optsprezece ani de atunci și nu m-am gândit deloc la această întâmplare, până în aceste ultime zile. Este curios cum, în ceasurile de criză gravă, gândul ni se întoarce spre copilărie. Mi-l amintesc pe bietul Tom, îl văd atârnat în spânzurătoare. Nu mi s-a povestit niciodată viața lui și puțini oameni cred că și-o amintesc azi. Ambrose mi-a spus că-și ucisese soția. Atât. Ea îl certa, dar asta nu-i o scuză. Poate că a omorât-o în stare de beție. Dar cum? Cu ce armă? Cu un cuțit sau doar cu mâinile sale? Poate că în noaptea aceea de iarnă, Tom ieșise din hanul de pe chei, împleticindu-se încins de dragoste și febră. Mareea era înaltă și clipoceă pe scări, luna era plină și strălucea pe apă. Cine știe ce visuri de cucerire, ce izbucnire neașteptată a imaginației îi umpleau mintea agitată?

Poate că intrase în coliba lui din spatele bisericii, biet individ cu ochi lacrimoși, mirosind a crustaceu, iar soția sa îl improșcase cu ocări pentru că venise în casă cu picioarele ude. Ea îi spulberase visul; el o ucisese. Așa să se fi întâmplat?

Adevărul e că trebuie să suporti viața și s-o trăiești. Dar cum s-o trăiești, este o problemă. Sarcinile zilnice nu prezintă greutăți. Voi deveni judecător de pace, cum era Ambrose, și voi intra într-o zi în Parlament. Voi continua să fiu onorat și stimat ca toți cei din familie, ca toți cei dinaintea mea, să cultiv bine pământul și să veghez asupra servitorilor. Nimeni n-o să bănuiască vreodată povara pe care o port pe umeri, n-o să-și închipuie că în fiecare zi, obsedat de îndoială, îmi pun o întrebare fără răspuns: Rachel a fost nevinovată sau vinovată? Poate că și asta o s-o aflu cândva...

Cât de dulce și dragăstos sună numele ei când îl rostesc în șoaptă! Se târăgănează pe limbă, insidios și încet ca o otrăvă: comparația e destul de exactă. Trece de pe limbă pe buzele uscate și de pe buze se întoarce la inimă. Inima conduce trupul

și gândul. Voi fi eliberat într-o zi? Peste patruzeci—cincizeci de ani? Sau o părticică din creierul meu va rămâne întotdeauna stinsă, bolnavă? O minusculă celulă din sângele meu nu va izbuti niciodată să se întoarcă, împreună cu surorile ei, la izvorul inimii? Și cine știe, în fond, dacă doresc să fiu eliberat? În orice caz, azi nu sunt în stare s-o spun.

Îmi rămâne această casă s-o iubesc, așa cum ar fi dorit Ambrose. Pot să tencuiesc din nou zidurile pe unde pătrunde umezeala și să mențin totul în bună stare, să continui să plantez arbori și boschete, să împăduresc colinele unde suflă vântul dinspre răsărit. Să las în urma mea o frumusețe oarecare, în lipsă de altceva. Dar un om singuratic este o ființă anormală și cade curând pradă neliniștii. Din neliniște în divagație. Din divagație în nebunie. Și iată-mă revenit la Tom Jenkyn, înlănit și spânzurat. Și el trebuie să fi suferit.

În urmă cu optsprezece ani, Ambrose mergea pe aleea aceasta, iar eu în urma lui. Ar fi putut să poarte haina pe care o port eu azi, această haină veche, de vânatoare, verde, peticită la coate, cu bucăți de piele. Îi semăn atât de mult, încât aș putea fi luat drept fantoma lui. Am ochii și trăsăturile sale. Omul care își fluiera câinii întorcând spatele răspântiei și spânzurătorii aș fi putut fi chiar eu. Nu asta am dorit întotdeauna? Să-i semăn. Am statura lui, umerii lui, felul lui de a se încovoia, până și brațele sale lungi, mâinile puțin stângace, zâmbetul său brusc, timiditatea lui față de necunoscuți, aversiunea sa față de prefăcătorii și ceremonii. Bunăvoința lui față de cei care îl serveau și-l iubeau. Sunt măgulit când mi se spune că și într-asta îi semăn. Și această forță e iluzorie, fiindcă peste amândoi s-a abătut aceeași catastrofă. Mă întreb acum, dacă atunci când a murit, cu mintea chinuită de îndoială și teamă, când s-a simțit părăsit, singur în vila aceea blestemată, unde nu-l puteam ajunge, spiritul lui nu i-a părăsit trupul ca să vină să sălășluiască într-al meu, să-l ia în stăpânire, astfel ca să re trăiască în mine propriile erori, lovit de aceeași boală și să moară de două ori. Tot ceea ce știu este că asemănarea

aceasta cu el, de care eram atât de mândru, mi-a provocat distrugerea. Dacă aş fi fost un alt bărbat, degajat, vorbăreţ, cu capul la afaceri, anul care s-a scurs n-ar fi avut decât douăsprezece luni ca şi ceilalţi. M-aş pregăti pentru un viitor fericit, să mă căsătoresc poate şi să-mi întemeiez o familie.

Dar nu eram astfel alcătuit, şi nici Ambrose. Eram amândoi visători, fără spirit practic, reţinuţi, plini de teorii măreţe şi, ca toţi visătorii, orbi faţă de tot ce-i înconjoară. Eram mizantropi şi dornici de tandreţe; sfiala noastră impunea tăcere avânturilor noastre până în clipa când inima ne-a fost mişcată. Atunci raiul s-a deschis şi am simţit, fiecare, la rândul nostru, că aveam de dăruit toate bogătiile lumii. Am fi supravieţuit amândoi dacă am fi fost altfel. Rachel ar fi venit totuşi aici, ar fi petrecut o noapte sau două şi şi-ar fi reluat drumul. Am fi discutat despre afaceri, am fi găsit un aranjament convenabil, testamentul ar fi fost citit în prezenţa unor jurişti, iar eu – dominând situaţia cu o singură privire – nu i-aş mai fi datorat nimic, decât o pensie pe viaţă.

Lucrurile nu s-au petrecut astfel, pentru că aveam trăsăturile lui Ambrose. Lucrurile nu s-au petrecut astfel, pentru că aveam sentimentele lui Ambrose. Când am urcat în camera ei, în seara când a sosit şi am bătut la uşă, cu capul uşor plecat sub pragul de sus şi am văzut-o ridicându-se din fotoliul unde era aşezată lângă fereastră şi privindu-mă, ar fi trebuit să înţeleg, după ochii ei, că nu pe mine mă contempla, ci pe Ambrose. Nu pe Philip, ci o fantomă. Ea ar fi trebuit să plece atunci, să-şi facă bagajele şi să se întoarcă acasă, în acea vilă cu persienele trase, plină de amintiri, cu grădina în terase, cu fântâna din curticică. Ar fi trebuit să se întoarcă în ţara ei, care acum, vara, e arsă de uscăciune, învăluită de căldură, ţara ei, pe care iarna o conturează atât de limpede sub cerul luminos şi rece. Instinctul ar fi trebuit s-o avertizeze că a rămâne cu mine ar atrage o catastrofă nu numai asupra fantomei pe care ea o întâlnise, dar în cele din urmă, şi asupra ei însăşi.

Mă întreb dacă atunci când m-a zărit astfel, neîncrezător şi stânjenit, plin de o ostilitate dureroasă faţă de ea, în acelaşi timp pe deplin conştient de a fi gazda şi stăpânul şi furibund de conştient de a avea picioare mari, braţe mari, de a fi deşelat ca un mânz sălbatic – mă întreb dacă n-a gândit imediat: „Aşa trebuie să fi arătat Ambrose în tinereţea lui, înainte de a mă întâlni. Nu l-am cunoscut când era astfel“. Şi dacă pentru asta a rămas...

Poate că tot acelaşi motiv l-a făcut, la prima mea întâlnire, pe Rainaldi, italianul, să mă privească uluit, simţind aceeaşi cutremurare – sentiment repede tănuţ, în faţa unui lucru pe care l-ai mai văzut – în timp ce se juca, gânditor, cu tocul pe birou, şi să spună încet: „Aţi sosit abia astăzi? În cazul acesta, verişoara dumneavoastră Rachel nu v-a văzut“. Instinctul îl avertizase şi pe el. Dar prea târziu. În viaţă nu poţi să mai refaci un drum. Nu ai cum să revii. Nu ţi se oferă a doua şansă. Pot mult şi bine să stau liniştit, în propria casă, dar nu pot să mai rostesc cuvintele pronunţate odată, gestul făcut cândva, aşa cum n-ar fi putut nici bietul Tom Jenkyn, legănându-se în laţul lui.

Naşul meu, Nick Kendall, îmi spusese cu sinceritatea lui aspră, în ajunul celei de-a douăzeci şi cincea aniversări a naşterii mele – în urmă cu câteva luni, dar Dumnezeu, cât de departe par astea:

– Există femei, Philip, femei bune poate, care, fără să aibă vreo vină, provoacă nenorocire. Tot ceea ce ating se transformă în tragedie. Nu ştiu de ce-ţi spun asta, dar mi se pare că-i de datoria mea.

Apoi contrasemnă documentul pe care îl pusesem în faţa lui. Nu, nu există întoarcere. Tânărul bărbat în ajunul aniversării lui, în picioare sub fereastră acelei femei; tânărul bărbat care s-a oprit în pragul camerei în seara sosirii acelei femei, acel tânăr bărbat a dispărut ca şi copilul care arunca, din sfidare, cu piatra în spânzurat. Tom Jenkyn, lamentabil etalon

al umanității, de nerecunoscut și pe care nimeni nu-l plânge, m-ai urmărit cu o privire de milă în ziua aceea când fugeam prin pădure spre viitor? Dacă m-aș fi întors să te privesc peste umăr, nu pe tine te-aș fi văzut spânzurat și legat, ci umbra mea.

II

N-aveam nici un presentiment vorbindu-i în cea din urmă seară lui Ambrose, în ajunul plecării sale în ultima lui călătorie. Nimic nu-mi spunea că nu ne vom mai revedea niciodată. Era a treia toamnă pe care medicii îi recomandaseră s-o petreacă în străinătate și eram obișnuit ca, în timpul lipsei sale, să administrez domeniul în locul lui. În prima iarnă, când plecase, mai eram încă la Oxford și plecarea lui nu mă afectase deloc, dar în a doua iarnă mă întorsesem definitiv acasă, așa cum o dorise el. Nu regretam existența gregară de la Oxford, în fond eram fericit că sfârșisem cu ea.

N-am dorit niciodată să stau în altă parte, decât aici. Iar în afară de anii mei de studii la Harrow, apoi la Oxford, n-am trăit niciodată în altă parte decât în această casă, unde am venit de la vârsta de optsprezece luni, după moartea tinerilor mei părinți. Lui Ambrose, în generozitatea lui ciudată, i-a fost milă de acest mic orfan și m-a crescut, așa cum ar fi făcut cu un câțel sau cu o pisicuță sau cu oricare altă ființă fragilă și părăsită, lipsită de ocrotire.

Menajul nostru a fost ciudat, chiar de la început. El a concediat-o pe doica mea, când aveam trei ani, pentru că mă bătea la fund cu o perie de cap. Nu-mi amintesc incidentul, dar mi l-a povestit el mai târziu.

– Eram furios, mi-a spus, văzând-o pe această femeie care te chinuia pe tine, un omuleț, cu mâinile ei mari, aspre, din cauza unui fleac pe care era prea proastă ca să-l înțeleagă. Din ziua aceea te-am pedepsit eu însumi.

N-am avut niciodată prilejul să regret aceasta. Nu, nu putea să existe un om mai drept, mai echitabil, mai vrednic de afecțiune, mai înțeleghător. M-a învățat alfabetul, în modul cel mai simplu din lume, folosind literele inițiale ale tuturor înjurăturilor – n-a fost ușor să găsească douăzeci și șase, dar el a reușit și mi-a atras atenția, în același timp, să nu le folosesc în societate. Deși foarte politicos întotdeauna, era timid cu femeile, timid și neîncrezător, și spunea că ele provoacă tulburare în casă. De aceea, nu folosea decât servitori, o întreagă echipă, condusă de bătrânul Seecombe, care fusese intendentul unchiului meu.

Excentrică, poate originală, această provincie din vest a fost întotdeauna cunoscută prin personajele ei ciudate – dar cu toate părerile lui personale despre femei și educarea copiilor, Ambrose nu era deloc excentric. Era iubit și stimat de vecini, adorat de servitori. Vâna în timpul iernii, înainte de a fi căzut pradă durerilor reumatice, pescuia în timpul verii la bordul unei corăbii cu pânze, pe care o ținea ancorată în estuar, mânca în oraș și primea musafiri, când avea chef, mergea de două ori la biserică duminică, dar se strâmba la mine când predica era prea lungă și se silea să-mi transmită pasiunea sa pentru creșterea plantelor rare.

– Este o creație ca oricare alta. Sunt unii oameni care se ocupă de creșterea animalelor. Mie îmi place mai curând să cresc plante. Cer mai puțină îngrijire și rezultatul e mult mai satisfăcător.

Aceasta îi scandaliza pe nașul meu, Nick Kendall, ca și pe Hubert Pascoe, vicarul, și pe alți prieteni de-ai lui, care stăruiau pe lângă el să se hotărască să guste din bucuriile casnice și să-și creeze o familie în loc să cultive rododendroni.

– Am educat un copil, replica el, trăgându-mă de urechi, și aceasta mi-a luat douăzeci de ani din viață, sau mi i-a adăugat,

cum vreți. Philip este un moștenitor pe care l-am găsit gata făcut, deci dinspre partea aceasta nu mai am obligații. El va trebui să asigure succesiunea când îi va veni rândul. Și acum, faceți-vă comozi, domnilor. Nu există nici o femeie în casă, așa că ne putem pune cizmele pe masă și scuipa pe covor.

Firește, nu făceam nimic din toate acestea. Ambrose avea purtări minunate, dar îl amuza să vorbească astfel în fața noului vicar, un biet om pe care nevastă-sa îl ducea de nas și care era înconjurat de o droaie de fete. După dejunul duminical, când se aducea portoul, Ambrose îmi făcea semne de la celălalt capăt al mesei.

Îl revăd, pe jumătate chircit, pe jumătate tolănit în fotoliul lui – am moștenit acest obicei –, scuturat de un râs liniștit în fața muștrărilor vicarului, apoi, temându-se că l-a jignit și schimbând tonul, îndreptând, cu o mare delicatețe, convorbirea asupra subiectelor în care vicarul se simțea în largul lui și ostentindu-se mult să-i facă plăcere acestui om cumsecade. Pe vremea când am intrat la Harrow, am început să apreciez cu adevărat calitățile lui Ambrose. Vacanțele treceau întotdeauna prea repede. Comparam purtările și societatea lui cu acelea ale copiilor insuportabili care erau colegii mei și ale profesorilor aspri și insensibili, lipsiți în ochii mei de orice omenie.

– N-are nici o importanță, îmi spunea el bătându-mă ușor cu palma pe umăr, în clipa când, palid și cu lacrimile în ochi, mă pregăteam să iau poștalionul pentru Londra. Asta face parte din dresaj. Ca și în cazul cailor. E indispensabil. De îndată ce-ți vei termina anii de studiu, și vor trece mai repede decât îți închipui, o să te aduc aici pentru totdeauna și o să mă ocup eu însumi de ucenicia ta.

– Ce ucenicie? am întrebat eu.

– Ei bine, doar ești moștenitorul meu. Mi se pare că e și asta o meserie.

Plecăm, condus de Wellington, vizitiul, ca să prind la Bodmin diligența spre Londra, întorcându-mă să-l mai privesc o dată pe Ambrose, în picioare, sprijinit în baston, înconjurat

de câinii lui, să-i mai văd încă o dată ochii încrețiți într-o expresie înțelegătoare, care mă liniștea complet, părul lui buclat care începuse să încărunească; își fluiera câinii și intra din nou în casă, iar eu îmi înghițeam hohotul de plâns care mi se ridica în piept; simțeam roțile caleștii care mă transporta într-o mișcare neînduplecată și fatală, pe pietrișul scârțâitor al aleii parcului, între zăbrelele albe, dincolo de casa paznicului, spre școală și despărțire.

El își făcuse socotelile fără să țină seama de boală și atunci când anii mei de colegiu și universitate se terminară, în sfârșit, fu rândul lui să plece.

– Se pare că dacă mai petrec încă o iarnă în care să mă ude zilnic ploaia, îmi voi termina zilele într-o teleguță, îmi spuse el. Trebuie să mă duc să caut soarele pe țărmurile Spaniei sau ale Egiptului, pe malul Mediteranei, unde e uscat și cald. Asta nu mă bucură în mod deosebit, dar, pe de altă parte, să mă ia dracu' dacă doresc să devin infirm. De altfel, acest proiect are un avantaj. Voi aduce cu mine plante care n-au crescut niciodată aici. Vom vedea cum se dezvoltă acești monștri pe pământul din Cornwall.

Trecu o iarnă, apoi a doua. Nu cred că se plictisea în călătorie. Reveni cu nu știu câți arbori, arbuști, flori și plante de toate formele și de toate culorile. Avea o pasiune pentru camelii. Am făcut o grădină numai pentru ele și nu știu dacă Ambrose avea degete de grădinar predestinat sau de vrăjitor, dar au înflorit numaidecât și nu am pierdut nici una.

Luni de zile trecură astfel. Veni a treia iarnă. De data aceasta, el hotărî să plece în Italia. Dorea să viziteze unele grădini din Florența și Roma. Aceste orașe nu erau deosebit de calde iarna, dar faptul nu-l neliniștea. Cineva îl asigurase că aerul ar fi uscat și că n-avea de ce să se teamă de ploaie. Ultima seară am vorbit mult timp. Nu se culca niciodată devreme și stăteam adeseori în bibliotecă până la orele unu sau două dimineața, uneori tăcuți, alteori discutând în fața focului, cu picioarele întinse și cu câinii culcați în apropierea noastră. Am

spus mai înainte că n-am avut nici un presentiment, dar acum mă întreb dacă același lucru s-a întâmplat și cu el. Mă privea cu un aer încurcat, gânditor, apoi ochii lui examinau repede lambriurile și tablourile de familie, reîntorcându-se la foc și la câinii adormiți.

– Aș vrea să poți veni cu mine, zise el pe neașteptate.

– Nu mi-ar trebui mult timp ca să-mi fac bagajele, am răspuns.

A clătinat din cap, zâmbind.

– Nu, spuse el, glumeam. Nu putem lipsi amândoi luni de zile. Este o răspundere, tu știi, să fii proprietar, cu toate că nu toată lumea o înțelege ca mine.

– Te-aș putea întovărăși până la Roma, am spus eu, ispitit de această idee. Și apoi, dacă vremea proastă nu mă împiedică, mă voi întoarce aici de Crăciun.

– Nu, spuse el încet, nu, e o idee irealizabilă, uit-o.

– Te simți bine? am întrebat. Nu te doare nimic?

– Doamne sfinte, nu! râse el. Drept cine mă iei? Drept un bolnav? Sunt luni de zile de când reumatismul nu mă mai face să sufăr. Nu, Philip, băiete, nenorocirea e că sunt prea îndrăgostit de casă. Când vei avea vârsta mea, vei fi poate ca mine.

Se ridică din fotoliul său și se apropie de fereastră. Îndepărtă perdelele groase și rămase astfel câteva clipe privind peluza. Era o seară liniștită și tăcută. Cucuvelele intraseră în cuiburile lor, și de astă dată până și bufnițele tăcuseră.

– Sunt mulțumit că am desființat aleile și am prelungit peluza până la casă, zise el. Ar fi și mai bine dacă ar cobori până la țarcul poneilor. Într-o zi va trebui să desființezi tufișurile, ca să deschizi o vedere spre mare.

– Ce vrei să spui? am întrebat. Va trebui să fac asta, eu? De ce nu tu?

Nu răspunse numaidecât.

– E același lucru, răspunse el în sfârșit, același lucru. Nu are nici o importanță, dar să nu uiți.

Don, bătrânul meu prepelicar, înălță capul și-l privi. Văzuse lăzile legate din vestibul și presimțise plecarea. Se ridică și se așază lângă Ambrose, ținând coada în jos. L-am chemat cu blândete, dar n-a venit. Am aruncat scrumul din pipă în vatră. Orologiul din clopotniță bătuse ora exactă. Am auzit din odăile servitorilor glasul dojenitor al lui Seecombe muștrându-l pe băiatul de la oficiu.

– Ambrose, am spus eu, Ambrose, lasă-mă să vin cu tine.

– N-o face pe idiotul, Philip! Du-te și te culcă, răspunse el.

Asta a fost tot. N-am mai vorbit nimic despre acest lucru. A doua zi, la micul-dejun, îmi dădu ultimele instrucțiuni în legătură cu înșămânțările de primăvară și cu ultimele treburi pe care voia să le îndeplinească înainte de întoarcerea lui. Dori deodată să facă un lac pentru lebede pe terenul din parc unde pământul era mlăștinos, lângă intrarea aleii estice, care trebuia închisă și consolidată, dacă timpul ar fi fost acceptabil în timpul lunilor de iarnă.

Clipa despărțirii sosi repede. Am terminat micul-dejun pe la ora șapte, căci Ambrose trebuia să plece devreme, să-și petreacă noaptea la Plymouth și să se îmbarce în timpul mării de dimineață. Vaporul, un vas comercial, urma să-l ducă la Marsilia, de unde avea să treacă în Italia, călătorind fără nici o grabă. Îi plăceau călătoriile lungi pe mare. Dimineața era posomorâtă și umedă. Wellington trase trăsura în fața ușii și bagajele fură îngrămădite înăuntru. Caii erau agitați, nerăbdători să pornească la drum. Ambrose se întoarse spre mine și-și puse mâna pe umărul meu.

– Ai grijă de toate, îmi spuse. Nu mă părăsi.

– Aceasta este o insultă gravă, am răspuns eu. Nu te-am părăsit niciodată.

– Ești prea tânăr, zise el. Te-am împovărat cu prea multe lucruri. În orice caz, tot ce este al meu e și al tău, știi asta.

Cred că dacă în clipa aceea aș fi stăruit, m-ar fi lăsat să-l însoțesc. Dar nu am spus nimic. Seecombe și cu mine l-am instalat în trăsura cu paturile și bastoanele sale și el ne zâmbi.

– Haide, Wellington, spuse el, dă-i drumul!

Înconjurarea alea, tocmai în clipa când începuse să plouă.

Săptămânile trecură, aproape în același fel ca și cele două ierni precedente. Îmi era urât fără el, dar ca și în alte dăți nu eram lipsit de ocupații. Când simțeam nevoia să stau de vorbă, mă duceam călare să fac o vizită nașului meu, Nick Kendall, a cărui unică fiică, Louise, cu câțiva ani mai tânără decât mine, era din copilărie tovarășa mea de joacă. O fată sinceră, fără mofturi și destul de drăguță. Ambrose mă tachina uneori și pretindea că o să ajung s-o iau de nevastă, dar trebuie să recunosc că nu mă gândisem niciodată la ea sub acest aspect.

Prima scrisoare a lui Ambrose sosi la jumătatea lui noiembrie, cu același vapor care îl debarcase la Marsilia. Călătoria trecuse fără incidente, vremea fusese frumoasă, în afară de puțină hulă în Golful Gasconiei. O ducea bine, era vesel, se bucura că va călători în curând în Italia. N-avea încredere în diligența pe care de altfel ar fi trebuit s-o ia de la Lyon și închiriasse cai și o trăsură; își propunea să meargă de-a lungul coastei până în Italia, apoi să se întoarcă în direcția Florenței. Wellington clătină din cap la aceste știri și prezise un accident. Era convins că nici un francez nu știe să conducă și că toți italienii erau hoți. Ambrose supraviețui totuși acestei călătorii, scrisoarea următoare era datată din Florența. Păstram toate scrisorile lui; în timp ce aștern aceste rânduri pe hârtie, am un teanc în fața mea. De câte ori le-am citit în cursul lunilor ce urmară, le-am frunzărit și le-am întors și pe-o față și pe alta, înainte de a le reciti, ca și când prin apăsarea mâinilor mele pe filele lor aș fi sperat să extrag altceva decât cuvintele scrise!

La sfârșitul acestei prime scrisori din Florența, unde petrecuse Crăciunul, pomeni pentru întâia oară de verișoara Rachel.

Am făcut cunoștință cu o rudă de-a noastră, scria el. M-ai auzit vorbind de familia Coryn, care avea altădată o casă pe râul Tamar, vândută azi și trecută în alte mâini. Un Coryn se căsătorise cu o Ashley, în urmă cu două generații, așa cum

vei putea verifica după arborele genealogic. O descendentă a acestei ramuri s-a născut în Italia dintr-un tată fără avere și o mamă italiancă, a fost crescută și căsătorită de foarte tânără cu un nobil italian cu numele de Sangalletti, care se pare că a murit în duel, lăsându-i soției sale o mulțime de datorii și o vilă mare, goală. Nici un copil. Contesa Sangalletti, sau verișoara Rachel, așa cum vrea să-i spun, este o femeie cu judecată și o companie plăcută și mi-a făgăduit să-mi arate grădinile din Florența, iar mai târziu, pe acelea din Roma, unde vom ajunge în același timp.

Am fost mulțumit că Ambrose și-a găsit companie și mai ales o persoană care împărtășea pasiunea lui pentru grădini. Necunoscând deloc societatea florentină și romană, m-am temut să nu întâlnească acolo decât puțini cunoscuți englezi. Persoana despre care vorbea făcea parte dintr-o familie engleză, originară din Cornwall, și acesta era încă un punct comun.

Scrisoarea următoare era alcătuită aproape în întregime dintr-o listă de grădini, care cu toate că nu erau în toată splendoarea lor în epoca aceea a anului, păreau să-i fi făcut o puternică impresie lui Ambrose. Ca și ruda noastră, de altfel.

Încep să am o adevărată stimă pentru verișoara noastră Rachel, scria Ambrose, la începutul primăverii, și sunt foarte impresionat că a suferit atât de mult din cauza celui Sangalletti. Acești italieni sunt perfizi și mojici, asta nu se poate tăgădui. Ea e tot atât de engleză ca așa cum ești și tu și eu, ca obiceiuri și înfățișare, încât ai spune că și-a petrecut viața pe malul Tamarului. Nu se plictisește să mă audă vorbind despre Anglia. Este extrem de inteligentă, dar, slavă Domnului, știe să și tacă. Nimic din acele interminabile flecăreli, atât de obișnuite la femei. Mi-a găsit un apartament minunat la Fiesole, nu departe de vila ei și acum, când temperatura devine mai blândă, îmi voi petrece o mare parte a timpului la ea acasă, așezat pe terasă sau cercetând grădinile,

care sunt, pare-se, celebre prin felul cum sunt aranjate și prin statuile care se găsesc acolo și despre care eu nu știu mare lucru. Mă întreb cum trăiește ea, știu însă că a trebuit să vândă multe obiecte prețioase din vilă ca să poată plăti datoriile soțului ei.

L-am întrebat pe nașul meu, Nick Kendall, dacă își aducea aminte de familia Coryn. Își amintea și n-avea o părere prea bună despre ea.

– Se vorbea despre cei din familia Coryn când eram copil, spuse el, ca despre niște oameni risipitori. Își pierduseră la joc averea și pământurile; casa de pe malul Tamarului nu e decât o fermă păraginită. Este o ruină de peste patruzeci de ani. Tatăl acestei femei trebuie să fi fost Alexander Coryn, mi se pare că a plecat pe continent. Era fiul cel mai mic al descendentului mezin. N-am știut niciodată ce s-a întâmplat cu el. Ambrose pomenește oare de vârsta acestei contese?

– Nu, am răspuns eu, spune doar că s-a căsătorit foarte tânără, dar nu precizează când. Îmi închipui că este o femeie între două vârste.

– Trebuie să fie încântătoare, dacă domnul Ashley a remarcat-o, interveni Louise. Nu l-am văzut niciodată admirând o femeie.

– Ăsta e probabil secretul, am spus eu. Trebuie să fie urâtă și simplă și el nu se simte obligat s-o complimenteze. Mă simt liniștit.

Sosiră alte două scrisori scrise în grabă, care cuprindeau puține vești. Mâncase împreună cu verișoara Rachel sau se pregătea să se ducă să mănânce la ea. Spunea că avea puțini prieteni la Florența capabili să-i dea sfaturi dezinteresate despre afacerile sale. Era măgulit, spunea el, că o putea face. Și cât de recunoscătoare îi era! Cu toate numeroasele ei relații, părea ciudat de singuratică. Desigur că nu fusese fericită cu Sangalletti și mărturisea că toată viața dorise să aibă

prieteni englezi. Am impresia că am făcut o faptă utilă, scria el, în afară de achiziționarea a sute de plante noi pe care le voi aduce.

Se mai scurse timp. Nu pomenise nimic despre data întoarcerii sale, care de obicei era fixată la sfârșitul lui aprilie. Iarna ne păruse lungă, frigul, arareori puternic în provinciile de vest, fusese deosebit de aspru. Unele dintre cameliile tinere suferiseră și nădăjduiam că Ambrose nu se va întoarce prea curând ca să nu aibă de a face cu ploaia și cu vântul. Puțin după Paște, am primit o scrisoare de la el.

Dragă băiete, scria, te miri desigur, de tăcerea mea. Într-adevăr n-aș fi crezut niciodată că-ți voi scrie o scrisoare ca aceasta. Ciudate sunt căile sorții. Tu ai fost întotdeauna atât de aproape de mine încât ai ghicit poate puțin vârtejul care a pus stăpânire pe spiritul meu în aceste ultime săptămâni. Vârtej nu-i cuvântul exact. Ar trebui mai curând să spun uimire fericită transformată în siguranță. Nu m-am hotărât ușor. Așa cum știi, prea sunt omul deprinderilor ca să-mi schimb viața pentru un capriciu. Dar, acum câteva săptămâni, am înțeles că nu există altă soluție. Am descoperit un lucru pe care nu l-am cunoscut niciodată, care nu știam că există. Și azi încă îmi vine greu să cred în el. Gândurile mele s-au îndreptat de multe ori spre tine, dar până acum n-am avut liniștea necesară să-ți scriu. Trebuie să afli că verișoara ta Rachel și cu mine ne-am căsătorit în urmă cu paisprezece zile. Acum suntem în călătorie de nuntă la Napoli și ne gândim să ne întoarcem curând la Florența. Ce vom face după aceea, nu pot spune nimic. N-am făcut planuri și n-avem nici unul, nici altul actualmente dorința de a trăi mai departe de ceasul prezent.

Într-o zi, Philip, o zi nu prea depărtată, sper că o să faci cunoștință cu ea. Ți-aș putea trimite lungi descrieri care te-ar plictisi, ți-aș putea vorbi despre bunătatea, sinceritatea, tandrețea ei. Toate acestea le vei judeca tu însuși. De ce m-a ales,

dintre atâția bărbați, pe mine, misogin inveterat și cinic, cum am fost, n-aș putea spune. Mă tachinează și eu îmi recunosc înfrângerea. Să fii învins de o făptură ca ea este, într-un anumit sens, o victorie. M-aș declara victorios și nu învins, dacă o astfel de declarație n-ar fi îngrozitor de pretențioasă.

Comunică-le tuturor știrea, dă-le binecuvântările mele și ale ei și amintește-ți, dragul meu băiat și fiu spiritual, că această căsătorie târzie nu va răpi nimic din dragostea adâncă pe care ți-o port, ci dimpotrivă, o va spori.

Acum, că mă socotesc cel mai fericit dintre oameni, o să mă străduiesc să fac mai mult pentru tine decât în trecut și știu că ea mă va ajuta. Scrie-mi repede și dacă poți adaugă un cuvânt afectuos pentru verișoara ta Rachel.

Cu dragoste profundă, veșnic al tău pentru totdeauna,

Ambrose

Scrisoarea sosi pe la cinci și jumătate, tocmai când îmi terminasem cina. Din fericire, eram singur. Seecombe îmi aduse-se sacul cu poșta și se retrăsese. Am pus scrisoarea în buzunar și am coborât peste câmpuri, spre mare. Nepotul lui Seecombe, care locuia la moara de pe plajă, mă salută. Năvoadele lui întinse pe zidul de piatră se uscau la ultimele raze ale soarelui. I-am răspuns monosilabic și asta îl nemulțumi. M-am cățarat pe un banc stâncos, foarte îngust, care înainta în golfulețul unde mă scăldam vara; Ambrose își lega de țârm velierul la cincizeci de metri de acolo și, în zilele calde, ajungeam la el înot. M-am așezat, am scos scrisoarea din buzunar și am recitit-o. Dacă aș fi putut simți o scânteie de simpatie sau de plăcere, o singură rază de afecțiune față de aceste două ființe care își gustau fericirea la Napoli, asta mi-ar fi ușurat conștiința. Rușinându-mă de mine însumi, conștient de egoismul meu, eram incapabil să trezesc în mine vreun sentiment. Am rămas acolo, înțepenit, nenorocit, cu privirea ațintită asupra mării neclintite și calme. Împlinisem douăzeci și trei de ani, dar mă simțeam tot atât de

singur, tot atât de pierdut, ca și cu mulți ani înainte, așezat într-o bancă din clasa a patra, la Harrow, unde nimeni nu-mi arăta prietenie, unde n-aveam nimic înaintea mea decât o lume necunoscută, pe care n-o doream.

III

Cred că ceea ce m-a făcut să mă rușinez cel mai mult a fost bucuria prietenilor lui Ambrose, plăcerea lor sinceră, partea pe care o luau la fericirea lui. Felicitările plouau asupra mea ca asupra unui fel de mesager al lui Ambrose și în mijlocul tuturor acestor întâmplări trebuia să zâmbesc, să încuviințez din cap, lăsându-i să înțeleagă că bănuisem aceasta de multă vreme. Mă simțeam ipocrit, viclean. Ambrose mă învățase atât de mult să urăsc falsitatea la animale și la oameni, încât aflându-mă deodată în situația de a mă arăta altfel decât eram, mă făcea să sufăr.

„E tot ce se putea întâmpla mai bun.“ De câte ori n-am auzit această frază și a trebuit să-i țin isonul. Am început să evit vecinii, stând îmbufnat acasă, în păduri, ca să nu întâlnesc toate chipurile acelea curioase și oamenii aceia vorbăreți. Când treceam pe lângă ferme sau mă duceam în oraș nu scăpam de toate astea. Dacă mă zăreau fermierii domeniului, prietenii familiei mele, eram obligat să stau de vorbă cu ei. Actor nepăsător, afișam un zâmbet silit și simțeam pielea obrazului întinzându-mi-se și protestând; eram silit să răspund la întrebări cu un fel de cordialitate pe care o detestam, nuanța călduroasă pe care lumea o așteaptă de la tine când se vorbește despre

căsătorie. „Când se întorc?” La această întrebare nu aveam alt răspuns decât: „Nu știu. Ambrose nu mi-a spus”.

Se făceau speculații asupra fizicului, vârstei, caracterului soției sale și eu spuneam: „E văduvă și-i împărtășește gustul pentru grădini”.

Minunat, și toți erau de aceeași părere că nu se putea visa ceva mai bun, era tocmai ce-i trebuia lui Ambrose. Apoi glu-meau și se veseleau că acest celibatar inveterat se căsătorise în sfârșit. Doamna Pascoe, clonțoasa soție a vicarului, nu mai contenea să vorbească despre acest subiect, ca și cum s-ar fi răzbunat de jignirile aduse altădată sfintei vieți conjugale.

– Ce schimbare va însemna asta, domnule Ashley, spunea ea cu orice ocazie. S-a zis cu delăsarea în gospodăria dumneavoastră. Bine că a dat Dumnezeu! În cele din urmă, servitorii vor trebui să se deprindă și ei cu o oarecare ordine și nu cred că asta o să-i placă lui Seecombe. E prea multă vreme de când nu face decât după capul lui.

În privința aceasta avea dreptate. Cred că Seecombe era singurul meu aliat, dar aveam grijă să nu dezvălui nimic și-l opream de câte ori încerca să mă facă să spun ce gândeam.

– Nu știu ce să zic, domnule Philip, murmură el, abătut și resemnat. O stăpână în casă o să răstoarne totul cu susul în jos că n-o să mai recunoaștem nimic. Întâi o să fie una, apoi alta și probabil că orice vom face n-o să-i placă doamnei. Cred că a sosit timpul să plec și să las locul unuia mai tânăr. Poate ar fi mai bine să-i pomeniți despre acest lucru domnului Ambrose, când o să-i scrieți?

I-am răspuns să nu spună prostii, că Ambrose și cu mine am fi pierduți fără el, dar clătină din cap și continuă să se plimbe prin casă cu un chip posomorât și niciodată nu scăpa un prilej să nu facă vreo tristă aluzie la viitor, vorbind despre orele de mese care vor fi, desigur, schimbate, de mobilierul care va fi transformat, de curățenia mare care va continua din zori și până seara și, lovitură finală, de bieții câini pe care nu va pregeta să-i omoare. Profețiile acestea, rostite cu un glas

cavernos, mi-au redat puțin din dispoziția pierdută și am râs pentru întâia oară de când citisem scrisoarea lui Ambrose.

Ce tablou zugrăvea Seecombe! Am avut viziunea unui roi de servitoare înarmate cu mături, ștergând toate pânzele de păianjeni din casă, sub privirea dezaprobată și buza de jos disprețuitoare a bătrânului intendent. Proasta sa dispoziție mă distra, dar când aceleași lucruri îmi fură prezise de alții – până și de Louise Kendall, care mă cunoștea prea bine și ar fi putut să aibă tactul să-și țină gura –, observațiile lor mă enervară.

– În sfârșit, veți avea huse noi în bibliotecă, spuse ea cu veselie. Au devenit cenușii de atâta întrebuințare, dar sunt sigură că tu nici n-ai observat măcar. Și flori în casă, ce progres! Salonul va servi în sfârșit la ceva. Am regretat întotdeauna că nu era folosit. Doamna Ashley o să-l împodobească, desigur, cu cărți și tablouri aduse de la vila ei din Italia.

Continuă, desfășurând o lungă listă de înfrumusețări, până în clipa când pierzându-mi răbdarea i-am spus cu bruschete:

– Pentru numele lui Dumnezeu, Louise, să sfârșim cu acest subiect! Sunt sătul până în gât.

Se opri deodată și mă privi cu atenție.

– Poate că ești gelos? Întrebă ea.

– Nu spune prostii, am răspuns.

Nu era prea politicos, dar ne cunoșteam de atâta vreme încât îmi făcea impresia unei tinere surori și mă purtam cu ea fără menajamente.

Tăcu, și după aceea am observat că atunci când subiectul invariabil revenea în timpul unei conversații generale, se silea să-l schimbe. I-am fost recunoscător pentru asta și o iubeam mai mult.

Ultima lovitură mi-o dădu nașul meu și tatăl ei, Nick Kendall, vorbindu-mi cu obișnuita lui sinceritate.

– Ți-ai făcut planuri pentru viitor, Philip? mă întrebă el într-o seară, când venisem călare să iau masa la ei.

– Planuri? Nu, am replicat eu, fără să-i înțeleg gândul.

– E adevărat că e încă prea devreme, răspunse el, și-mi închipui că n-ai putea hotărî nimic atâta vreme cât Ambrose și soția lui nu se vor înapoia. Mă întreb dacă ai început să cauți prin împrejurimi o mică proprietate pentru tine.

N-am priceput imediat.

– De ce? am întrebat eu.

– Doamne, Dumnezeule, situația va fi puțin deosebită, zise el, ca și când ar fi fost vorba de lucrul cel mai firesc din lume. Ambrose și soția lui vor dori să fie singuri și dacă vor avea copii, un băiat, cred că-ți dai seama că poziția ta nu va mai fi aceeași. Oh, sunt sigur că Ambrose nu va voi să suferi și că-ți va cumpăra orice proprietate vei dori. Desigur, e posibil ca ei să n-aibă copii, dar nu există nici un motiv să presupunem aceasta. Poate că preferi să-ți construiești tu o casă. Uneori ai mai multe avantaje construind, decât cumpărând o casă.

Continua să vorbească astfel, menționând domenii la o distanță de douăzeci de mile în jur care mi-ar fi putut conveni, dar, din fericire, nu părea să aștepte răspuns la cele ce spunea. Eram prea mâhnit ca să pot vorbi. Ceea ce propunea el era atât de nou, de neașteptat, că-mi era greu să-mi adun gândurile și curând am găsit o scuză ca să plec. Da, eram gelos. Louise avusese dreptate. Gelos ca un copil silit să împartă singura ființă din viața lui cu o persoană necunoscută.

Ca și Seecombe, mă vedeam silit să mă supun unor noi obiceiuri stânjenitoare, punând jos pipa, ridicându-mă, încercând să iau parte la conversație, pregătindu-mă pentru constrângerile și plictiseala unei tovarășii feminine. Îmi închipuiam că va trebui să-l văd pe Ambrose, zeul meu, purtându-se ca un molău și că o să fiu silit uneori să părăsesc încăperea, atât de stingherit voi fi. Dar nu m-am gândit niciodată că voi deveni un indezirabil, un izgonit, alungat din casa mea cu o pensioară oarecare, ca un valet. Nu mi-am închipuit niciodată nașterea unui copil, care i-ar spune lui Ambrose tată și l-ar scuti de prezența mea.

Dacă doamna Pascoe mi-ar fi atras atenția asupra acestei posibilități, aș fi pus-o pe seama răutății și aș fi uitat. Dar când vorbea astfel propriul meu naș, om serios și cu bun-simț, faptul mă tulbura. M-am întors acasă, bolnav de îngrijorare și de tristețe. Nu știam cum să acționez. Trebuia să fac planuri de plecare, așa cum mă sfătuia nașul meu? Să-mi caut un adăpost? N-aveam nici o dorință să trăiesc în altă parte, nici să posed un alt domiciliu. Ambrose mă crescuse doar pentru acesta. Era al meu, ca și al lui. Ne aparținea amândurora. Și iată că deodată totul se schimbase. Îmi amintesc că în seara aceea, întorcându-mă de la familia Kendall, m-am învârtit prin casă, privind-o cu alți ochi, în timp ce câinii, văzând tulburarea mea, mă urmau tot așa de neliniștiți ca și mine. Fosta mea cameră de copil, rămasă atâta vreme nelocuită, unde nepoata lui Seecombe venea acum o dată pe săptămână să cârpească și să aranjeze rufăria, avea acum un alt aspect. Îmi închipuiam odaia, proaspăt zugrăvită; aruncată la gunoi, mica mea paletă de crichet, pe care o vedeam așezată pe o etajeră acoperită cu păienjeniș, printre vrafurile de cărți prăfuite. Nu mă opriam niciodată la amintirile pe care le conținea această cameră, pentru mine, și nu intram acolo decât o dată sau de două ori pe lună ca să mi se cârpească o cămașă sau să mi se țeară un ciorap. Acum năzuiam spre ea ca la un port, la un refugiu împotriva lumii exterioare. Dar avea să devină un loc străin, înăbușitor, mirosind a lapte fiert și a lână udă, ca unele colibe unde intram câteodată și unde trăiau copii mici. Mi-i închipuiam târându-se pe jos și scoțând țipete, lovindu-se mereu la cap și zdrelindu-și coatele, sau, și mai rău încă, cocoțându-se pe genunchii tăi, cu obrazul schimonosindu-li-se imediat precum cel al maimuțelor, dacă îi respingeai. Dumnezeule, asta îl aștepta de aici înainte pe Ambrose?

Până acum, când mă gândisem la verișoara Rachel – ceea ce făceam cât mai rar cu putință, îndepărtând numele ei din mintea mea, așa cum faci cu lucrurile neplăcute –, mi-o înfățișasem ca un fel de doamnă Pascoe. Trăsături mari, privire